

Nærings og fiskeridepartementet
Postboks 8004 Dep.
0030 OSLO

Deres ref: 14/3107

Vår ref: 14/4226

Vår dato: 31.10.2014

Høring – NOU 2014:4 Enklere regler – bedre anskaffelser, Forenkling av det norske anskaffelsesregelverket

Vi viser til departementets brev av 20.06.14, med høring av NOU 2014:4 Enklere regler – bedre anskaffelser.

Arbeids- og velferdsdirektoratet er generelt positive til forslaget om forenkling av regelverket for offentlige anskaffelser. Direktoratet antar at forenklingene vil kunne lede til viktige økonomiske besparelser for staten, leverandørene, og for samfunnet.

Fordi forenklingene som utvalget foreslår bare gjelder det nasjonale anskaffelsesregelverket, ser vi det som sannsynlig at hoveddelen av disse besparelsene vil komme små og mellomstore offentlige enheter til gode. For store statlige virksomheter som Arbeids- og velferdsetaten, som gjennomfører hoveddelen av sine innkjøp etter EØS-regelverket, vil vi anta at gevinsten vil være fra moderat til liten.

Arbeids- og velferdsdirektoratet vil i dette brevet komme med enkelte kommentarer og synspunkter til de konkrete forslagene som fremkommer i NOU 2014:4. Kommentarene er forsøkt strukturert på samme måte, og med samme nummerering, som utvalget har benyttet i sitt oppsummeringskapittel (kapittel 1.2).

1.2.1 Formål

Arbeids- og velferdsdirektoratet er enig med utvalget når de foreslår at anskaffelsesloven § 1 bør rendyrkes som formålsbestemmelse. Alle henvisninger til virkemidler for å realisere de målene som er satt, bør tas ut av formålsbestemmelsen, og synliggjøres som nettopp virkemidler. Flertallet foreslår følgende; «lov og tilhørende forskrifter skal fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser og konkurranse om offentlige kontrakter». Utvalgets mindretall foreslår å angi et formål som viser til størst mulig samlet verdiskapning, basert på effektiv bruk av samfunnets ressurser og konkurranse, samtidig som oppdragsgiver opptrer med stor integritet og at anskaffelsen skjer på en samfunnstjenlig måte. Arbeids- og

---

ARBEIDS OG VELFERDS DIREKTORATET

Postadresse: Postboks 5, St. Olavs plass // 0130 OSLO

Besøksadresse: Økernveien 94 // 0579 OSLO
Tel: 21 07 00 00 // Faks: 21 07 00 01

www.nav.no //

velferdsdirektoratet deler ikke mindretallet sitt syn. En slik bestemmelse blir noe uklar, og det blir mange hensyn å vektlegge. Det vil kunne gjøre praktiseringen av bestemmelsen mindre forutberegnelig, særlig fordi enkelte hensynene vil kunne stå mot hverandre i konkrete tilfeller.

Vi er enig med utvalgets flertall i at det er viktig at den nye formålsbestemmelsen har et kort og konsist innhold. Bestemmelsen bør likevel etter vårt syn åpne opp for at løsninger som fremmer effektiv ressursbruk, bør kunne gå foran løsninger som fremmer konkurranse. Vi foreslår derfor at teksten i § 1 innbefatter «bidra til økt verdiskapning». Dette tydeliggjør at hva som er det «økonomiske hensiktsmessige» også skal vektlegges. Vi synes at dette kommer ikke klart nok frem i det nye forslaget. Lov og forskrift skal fremme økonomiske gevinster samtidig som de samfunnsmessige hensyn skal ivaretas.

Konklusjon: Vi støtter flertallets syn om å ha en rendyrket formålsbestemmelse, og at virkemidlene bør tas ut av bestemmelsen. Teksten i § 1 bør også innbefatte det økonomiske perspektivet. Forslag til ny formålsbestemmelse: «lov og tilhørende forskrifter skal bidra til økt verdiskapning, og fremme effektiv bruk av samfunnets ressurser og konkurranse om offentlige kontrakter»

1.2.2 Grunnleggende prinsipper

Utvalgets flertall foreslår å rendyrke prinsippene om likebehandling, gjennomsiktighet, konkurranse og forholdsmessighet i lovteksten. Mindretallet viser til at lovteksten i tillegg uttrykkelig skal nevne prinsippet om forutberegnelighet og etterprøvnbarhet. Arbeids- og velferdsdirektoratet er enig med flertallet i at forutberegnelighet og etterprøvnbarhet er en presisering av de andre prinsippene. Vi mener likevel at det er hensiktsmessig å ta dem med, da begrepene er godt innarbeidet i bransjen, og at disse er gitt et godt definert innhold gjennom praksis i Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA). Videre bør forretningsmessighet også inntas som et prinsipp. Etter vårt syn, er mange av dagens aller mest uheldige regler og handlemåter innenfor offentlige anskaffelser rotet i at det offentlige ikke er tillatt å oppføre seg forretningsmessig (som en rasjonell privat aktør), fordi en rekke andre hensyn gis forrang. Skal man oppnå *reelle endringer* innenfor offentlige anskaffelser, bør derfor forretningsmessighet trekkes frem som et sentralt hensyn i lovens bestemmelse om grunnleggende prinsipper.

Konklusjon: Forutberegnelighet og etterprøvnbarhet bør nevnes eksplisitt. Videre bør forretningsmessighet også inntas som et sentralt grunnleggende prinsipp.

1.2.3 Ikke-anskaffelsesfaglige hensyn

Utvalgets flertall foreslår å stryke bestemmelser om lovpålegg om plikt til å ta hensyn til livssyklus kostnader, universell utforming, og miljømessige konsekvenser, om rett til å innta læringsklausuler og plikt til å innta klausuler om lønns- og arbeidsvilkår i kontrakten.

Arbeids- og velferdsdirektoratet er enige i at bestemmelsene til dels er overflødige. Etter vårt syn trenger vi ingen særnorske regler på dette feltet, som er vanskelig å håndheve. Krav om å vurdere ivaretagelse av livssyklus kostnader, universell utforming og miljøkostnader, følger uansett av formålsbestemmelsen om effektiv bruk av samfunnets ressurser. Etter denne bestemmelsen vil man kunne foreta et valg om det er et formålstjenlig å vektlegge hensynet, eller om det må vike i konflikt med øvrige hensyn. Det er hensiktsmessig at den enkelte innkjøper har spillerom til å vurdere ivaretagelse av hensynene, opp mot det økonomiske hensynet om å gjennomføre effektive anskaffelser.

For å unngå at bortfallet av regelverk knyttet til f.eks. skatteattester, HMS-egenerklæringer m.m. gir større spillerom for useriøse leverandører, bør arbeidet med en felles offentlig dokumentasjonsbase intensiveres.

Konklusjon: Det gis støtte til flertallets forslag om å stryke gjeldende bestemmelser. Arbeidet med en felles offentlig dokumentasjonsbase bør intensiveres.

1.2.4 Unntak

Utvalgets flertall foreslår å unnta kontrakter med en anslått verdi under kr 100 000 fra anskaffelsesregelverket. Det er her snakk om anskaffelser av mindre verdi, og da er det hensiktsmessig å ikke pålegge mye administrativt arbeid for innkjøpere og leverandører. Det oppleves som unødvendig ressursbruk å utarbeide både konkurransegrunnlag, kontraktsvilkår og kontrakt for anskaffelser av denne størrelsesorden. Oppdragsgiver bør i slike anskaffelser få mulighet til å benytte skjønn i forhold til hvordan anskaffelsen best kan gjennomføres.

Konklusjon: Forslaget støttes.

1.2.5 Terskelverdier

Utvalgets flertall foreslår å videreføre den nasjonale terskelverdien på 500 000 kroner for alle vare- og tjenestekontrakter som er omfattet av regelverket.

Den nasjonale terskelverdien har ikke vært endret siden anskaffelsesforskriften ble vedtatt første gang. Prisutvikling og inflasjon medfører at en stadig større andel av offentlige anskaffelser overstiger denne terskelverdien. Vi mener at det vil være i tråd med grunntanken om forenkling, at ikke stadig flere anskaffelser skal falle inn under det detaljerte anskaffelsesregelverket. Et naturlig tidspunkt å oppjustere denne terskelverdien i tråd med prisutviklingen vil kunne være nå i forbindelse med denne regelverksforenklingen. Arbeids- og velferdsdirektoratet vil derfor på dette punktet støtte mindretallets forslag om en heving av terskelverdien til kr 600.000.

Konklusjon: Terskelverdien bør heves til 600 000 kr, da det samsvarer best med hensikten med forenklingen, og den naturlige prisutviklingen i samfunnet.

1.2.7.1 Kontraktsvilkår og kontraktsstandarder

Utvalgets flertall foreslår å stryke bestemmelsen om å regulere bruk av kontraktsstandarder og spesielle kontraktsvilkår, ref. § 3-11.

Konklusjon: Vi er enig at denne bestemmelsen bør strykes, da den ikke har noe reelt rettslig innhold.

1.2.7.3 Endringer

Utvalgets flertall foreslår at adgangen til å gjøre endringer i kontrakt, skal være videre i forskriftens del I enn i del II. På dette punktet er Arbeids- og velferdsdirektoratet enig i mindretallet i at det ikke bør være ulik adgang, da dette i betydelig grad vil kunne komplisere vurderingen av om endringen er lovlig.

Konklusjon: Adgangen til å gjøre endringer i kontrakt bør være lik i forskriftens del I og del II.

1.2.7.5 Bruk av underleverandører

Utvalgets flertall ønsker ikke å innføre en bestemmelse om et tak på antall leverandører i leverandørkjeden. Utvalgets mindretall ønsker å innføre en bestemmelse om et bestemt antall ledd i leverandørkjeden, et tak på maksimalt tre leverandører i kjeden.

Ved enkelte anskaffelser kan være behov for flere leverandører i kjeden, og i andre tilfeller kan det være hensiktsmessig med kun tre. Vi ser at det kan være utfordringer med lange leveransekjeder, noe som kan bidra til at ansvarsforholdene blir utydelige og kan påvirke kvaliteten på produktene eller tjenestene.

Konklusjon: Det bør være forbeholdt oppdragsgiver å bestemme hvor lange leverandørkjeder det skal være. Regelverket bør åpne for at oppdragsgiver kan sette maksimalgrenser for antall underleverandører og lengden på leverandørkjeder, men forskriften bør ikke selv tallfeste dette.

1.2.8 Prosedyrer

Utvalgets flertall foreslår å gå bort fra tradisjonell anbudsrett, og fjerne gjeldende forhandlingsforbud. Forhandlinger blir etter forslaget en mulig og valgfri del av alle konkurranser.

I mange tilfeller vil det være behov for å kunne forhandle. Det gir en mer smidig prosess og man oppnår ofte et resultat som er bedre tilpasset behovet. Forhandlinger gir også muligheter for å gi god veiledning til leverandørene i prosessen, slik at vi kan bidra til å gjøre leverandørene enda bedre i stand til å levere gode tilbud i fremtiden, uavhengig av utfallet av den pågående konkurransen. En prosedyre som tillater forhandling, medfører etter vår vurdering at den samlede ressursbruken gjennom avtaleperioden blir klart lavere, til tross for at selve gjennomføringen av en anskaffelse med forhandling er mer ressurskrevende.

Oppdragsgiver bør etter vårt syn stå fritt til å åpne for forhandlinger i alle anskaffelser. Det er på den andre siden behov for en viss forutberegnelighet i forhold til gjennomføring av konkurransen og av forhandlingene. Det er etter vårt syn viktig at man holder fast med rammen for forhandlinger, slik at man ikke åpner for å gjøre helt vesentlige endringer i forhold til den anskaffelsen som faktisk var utlyst. Det er viktig at retten til å utfylle og supplere tilbudet og konkurransegrunnlaget gjennom forhandlinger ikke går så langt at man risikerer at det oppstår en praksis med urimelig korte og upresise konkurransegrunnlag.

Når det gjelder gjennomføring av forhandlingene foreslår utvalget at det ikke lenger skal være slik at det i den avsluttende fase av forhandlingene skal være et tilstrekkelig antall tilbud som kan sikre reell konkurranse. Dette forslaget støtter vi absolutt, da vi mener at det både øker ressursbruken og reduserer hensikten med forhandlinger i flere faser dersom man i siste fase i forhandlinger alltid må ha med tre leverandører.

Konklusjon: Retten til å velge forhandlinger bør være valgfri. Det er likevel viktig at det trekkes opp noen ytre rammer for hva som kan endres gjennom forhandlingene.

1.2.10 Kommunikasjon og elektroniske verktøy

Utvalgets flertall foreslår at det etableres en løsning for elektronisk levering av tilbud via Doffin. Inntil denne løsningen er etablert forslår utvalgets flertall at det skal åpnes for innlevering av tilbud via epost. Mindretallet mener at tilbud ikke bør leveres med e-post som følge av manglende informasjonssikkerhet.

Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter flertallets forslag om etablering av en løsning for sikker elektronisk levering av tilbud via Doffin, forutsatt at denne får en utforming som gir bedre driftssikkerhet og brukervennlighet enn dagens Doffin-løsninger. Vi er for øvrig enig i mindretallet at e-post ikke er en pålitelig kommunikasjonskanal. Det følger en del svakheter ved bruk av denne kommunikasjonsformen. Det finnes ingen garanti mot forsinkelse eller manglende levering. Det er også stor usikkerhet i forhold til informasjonssikkerhet. Det finnes for eksempel ingen godt utbredt standard for at e-post krypteres og signeres. Vi stiller oss derfor noe skeptisk til å åpne for denne type elektronisk innlevering. Ut i fra hensynet til å spare ressurser, ser vi likevel behov for å kunne åpne for dette, også før en eventuell løsning i Doffin kan stå klar. Regelverket bør derfor generelt åpne opp for elektronisk kommunikasjon. Vi foreslår at regelverket utformes på en slik måte, at behovet for bruk av epost som kommunikasjonskanal må vurderes konkret opp i mot behovet for sikkerhet i den enkelte anskaffelse.

Konklusjon: Den enkelte oppdragsgiver bør gis mulighet til å velge kommunikasjonsform etter hva som er best egnet i den enkelte anskaffelse.

1.2.11 Konkurransesgrunnlag

Utvalget foreslår at adgangen til å gjøre endringer i tildelingskriteriene skal være underlagt de samme regler som gjelder for konkurransesgrunnlaget for øvrig. Med andre ord foreslår utvalget at oppdragsgiver skal ha adgang til å gjøre endringer i tildelingskriteriene før tilbudsfristens utløp, såfremt endringene ikke er vesentlige. Et slikt forslag er vi positive til. Gjennomføring av anskaffelser er en prosess, der en underveis i prosessen ofte oppdager detaljer som er uteglemt, nye forhold som av ulike grunner ikke ble hensyntatt etc. At en har visse muligheter for å foreta endringer innen tilbudsfristen, vil være en god sikkerhetsventil for slike forhold.

Vi støtter også forslaget til ny tekst i § 5-10, der en eksplisitt har tatt inn slike elementer som «den tilbudte bemanningens organisering, kvalifikasjoner og erfaring». Vår erfaring er at dette fungerer godt som et tildelingskriterium. Leverandørens beskrivelse og dokumentasjon av dette i tilbudet gir godt grunnlag for å gjøre vurderinger, og det stiller krav til at leverandøren setter seg godt inn i konkurransesgrunnlaget ved utformingen av tilbudet.

Konklusjon: Adgangen til å endre tildelingskriteriene, bør være underlagt de samme reglene som konkurransesgrunnlaget for øvrig. Det bør åpnes for at «den tilbudte bemanningens organisering, kvalifikasjoner og erfaring» kan benyttes som tildelingskriterier.

1.2.12.2 Dokumentasjon

Utvalget foreslår å innføre direktivets regel om rett til å levere egenerklæring som foreløpig bevis på at man oppfyller kvalifikasjonskrav som skal dokumenteres ved sertifikater/attester utstedt av offentlige myndigheter eller uavhengig tredjepart.

En slik ordning vil lette leverandørenes arbeid med innlevering av forespørsler om kvalifisering, og oppdragsgivers arbeid med kvalifisering av tilbydere, og man sparer tid i denne fasen av anskaffelsen. Det kan likevel stilles spørsmål om man sparer tid, dersom det viser seg at leverandøren som vinner konkurranse i ettertid ikke oppfyller kravene til dokumentasjon. Arbeids- og velferdsdirektoratet vil likevel støtte dette endringsforslaget, da det mest sannsynlig vil gi en forenkling, og da dette vil gi god sammenheng med ordningen som vil gjelde for EØS-anskaffelsene etter det nye anskaffelsesdirektivet.

Når det gjelder utvalgets ønske om ikke å videreføre begrepet «kvalifikasjonsgrunnlag», er vi usikre på forenklingsgevinsten ved å fjerne et slikt godt innarbeidet begrep.

«Kvalifikasjonsgrunnlag» fungerer som en god betegnelse på det grunnlaget som benyttes for å kunne gi utdypende informasjon om anskaffelsens innhold, omfang og tilhørende kvalifikasjonskrav i en konkurranse i flere trinn.

Konklusjon: Det bør åpnes opp for rett til å levere egenerklæring som foreløpig erstatning for visse typer dokumentasjon.

1.2.14 Kunngjøring

Utvalgets flertall foreslår at plikten til å kunngjøre konkurranser videreføres. I dag er det relativt arbeidskrevende å fylle ut skjema og vedlegg på Doffin. Vi anbefaler at skjemaene videreutvikles i tråd med nye regler, samt forenkles, slik at nødvendig informasjon kun står ett sted. Slik det er i dag vil man ofte måtte oppgi samme informasjon i flere dokumenter, hvilket medfører risiko for uoverensstemmelser, og fare for at konkurransen må lyses ut på nytt. Alternativt anbefales utvikling av logiske kontroller i skjemaene, slik at alt blir riktig ved kunngjøring.

Utvalgets flertall foreslår at det ikke skal være en kunngjøringsplikt for konkurranseresultater under EU/EØS-terskelverdiene.

Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter opp om dette forslaget, da det vil spare oppdragsgiverne for mye arbeid, uten at vi tror dette går på bekostning av leverandørene som deltar i konkurransen. Informasjonen som gis i kunngjøringen er tilbyderne allerede kjent med, da de er meddelt resultatet av konkurransen gjennom tildelingsbrev. Tilbyderne har derfor ikke behov for denne informasjonen. For at andre leverandører skal bli kjent med resultatet av konkurransen, kan man eventuelt kunngjøre bare navnet på den leverandøren som har fått tildelingen. Slik informasjon bør være tilstrekkelig, dersom man kobler kunngjøring av resultatet til kunngjøringen av konkurransen.

Konklusjon: Vi støtter opp om at kunngjøringsplikten for konkurranseresultater slik den er i dag bør strykes.

1.2.16 Tilbudet

Utvalgets flertall foreslår å videreføre kravet om at tilbudet skal være skriftlig, og erstatte kravet om at tilbudet skal være signert, med et krav om at tilbudet skal være bindene. Videre foreslås det å stryke kravene om at tilbud skal være lukket og merket.

Arbeids- og velferdsdirektoratet mener at det avgjørende bør være at tilbudene fremstår som bindene. Når et tilbud er avgitt av en salgsperson, fremstår vedkommende som å ha stillingsfullmakt. Det bør være tilstrekkelig for å anses som et gyldig tilbud. Dersom vedkommende har gått ut over sine rammer, løses slike situasjoner av vanlig avtalerettslige regler. Vi er enige i at kravet til lukket og merket må strykes, da dette jevnlig medfører uheldige situasjoner, der gode tilbud må avvises på grunn av rene bagatellfeil, noe som kan gi svært uheldige samfunnsøkonomiske resultater, både for oppdragsgivere og leverandører.

Konklusjon: Kravet til skriftlighet videreføres. Kravet til lukket og merket må strykes.

1.2.17 Avvisning

Utvalget har en rekke forslag til forenklinger i bestemmelsene om avvisning.

Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter utvalgets forslag, og vurderer at dette vil være en vesentlig forenkling.

For noen av forslagene finner vi grunn til å gi kommentarer. Det ene er forslaget om at oppdragsgiver kan avvise en leverandør når han mener det er overveiende sannsynlig at leverandøren ikke har tilstrekkelig integritet, eller ikke har evne til å gjennomføre kontrakten med tilfredsstillende kvalitet, på hensiktsmessig og forsvarlig måte eller til rett tid. Ett av forholdene som trekkes fram, er å kunne avvise leverandører som har vist betydelige og gjentatte mangler ved gjennomføringen av vesentlige bestemmelser i tidligere kontrakter, jf. artikkel 57 nr. 4 bokstav g.

Vi mener at et slikt forslag absolutt har noe for seg, og at det ikke må være et krav at det ligger en tidligere hevet kontrakt til grunn. Som det pekes på i utredningen, kan det være andre hensyn som taler for å unnlate å foreta heving til tross for klare mangler ved en gjennomføring, men at disse forholdene ikke er slik at de vil ha relevans for gjennomføring av en senere kontrakt. Den angitte avvisningsbestemmelsen vil også kunne ha en disiplinerende effekt på leverandører på mer generelt grunnlag, og ha en positiv effekt på markedet på lengre sikt.

Det andre vi ønsker å kommentere er forslaget om avvisning på grunn av formalfeil. Vi er positive til at oppdragsgiver får muligheter til å utøve skjønn ved flere av de potensielle formalfeil en leverandør kan tenkes å gjøre, men som ikke nødvendigvis er egnet til å si noe om verken kvalifikasjoner eller fremtidig gjennomføring av en kontrakt, og der det heller ikke vil påvirke konkurransen negativt. Dette gjelder f.eks overholdelse av fristen for å levere forespørsel om deltakelse i en konkurranse. Vi har ved flere anledninger gått glipp av potensielt gode tilbud, der leverandører som erfaringsmessig besitter gode kvalifikasjoner, har levert forespørsler med ubetydelige forsinkelser.

I spørsmålet om oppdragsgiver skal ha avvisningsrett eller avvisningsplikt i tilfeller der leverandør har blitt rettskraftig dømt for visse straffbare forhold, støtter Arbeids- og velferdsdirektoratet flertallets forslag om avvisningsplikt.

Konklusjon: Vi støtter utvalgets flertalls forslag om endringer i avvisningsreglene.

1.2.18 Helse- og sosialtjenester og andre særlige tjenester

Utvalgets flertall forslår at de samme prosedyrene som de forslår for anskaffelser omfattet av forskriftens del II, også skal gjelde som utgangspunkt for regulering av kontrakter om helse- og sosialtjenester og andre særlige tjenester.

Arbeids- og velferdsetaten kjøper både tjenester som vil være regulert som helse- og sosialtjenester, og en del utdanningstjenester (som AMO-kurs og ulike opplæringstilbud). Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter utvalget i at det er behov for et mer fleksibelt anskaffelsesregime for å regulere anskaffelser av denne typen tjenester.

Både flertallets forslag til nye regler i forskriftens del II, og utvalgets forslag til minimumsregelverk, vil kunne fungere godt for anskaffelser på tiltaksområdet i NAV. Det er ulike fordeler og utfordringer med forslagene. Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter basert på en helhetsvurdering forslaget til minimumsregelverk for regulering av dette området.

Minimumsregelverket som utvalget foreslår vil innebære en plikt til å følge de grunnleggende prinsippene om likebehandling, gjennomsiktighet, konkurranse, forholdsmessighet, samt kunngjøringsplikt og skriftlighetskrav.

Arbeids- og velferdsdirektoratet vurderer at dette vil gi en større fleksibilitet og innebære en betydelig forenkling i forhold til dagens praksis ved anskaffelse av helse- og sosialtjenester og andre særlige tjenester. Minimumsregelverket vil gi handlingsrom til å gjøre vurderinger rundt hva som er hensiktsmessig fremgangsmåte for ulike typer anskaffelser. NAV anskaffer et vidt spekter av tiltak, og både omfang og innhold i de ulike tiltakene vil variere mellom fylkene. Minimumsregelverket kan gi en bedre tilpasning til denne variasjonen gjennom økt fleksibilitet. Dersom minimumsregelverket blir gjeldende, vil Arbeids- og velferdsdirektoratet kunne utarbeide intern støtte og utfyllende retningslinjer for kjøp av disse tiltakene i NAV ved behov.

Når det gjelder terskelverdier, mener Arbeids- og velferdsdirektoratet at Norge bør benytte det spillerommet som EU/EØS har gitt medlemsstatene på dette området. Det bør ikke opprettes en egen nasjonal terskelverdi for disse tjenestene. EUs terskelverdi på 6 millioner kroner bør bli gjeldende også nasjonalt for anskaffelse av helse- og sosialtjenester og andre særlige tjenester. Anskaffelser av helse- og sosialtjenester og andre særlige tjenester under denne terskelverdien bør kunne skje etter minimumsregelverket.

Konklusjon: Arbeids- og velferdsdirektoratet støtter basert på en helhetsvurdering forslaget til minimumsregelverk for regulering av dette området. EUs terskelverdi på 6 millioner kroner bør også bli gjeldende nasjonalt for helse- og sosialtjenester og andre særlige tjenester.

Behov for unntak for anskaffelse av visse typer enkeltplasser innenfor for helse- og sosialtjenester og andre særlige tjenester:

For anskaffelser av visse tjenester innenfor helse- og sosialtjenester og andre særlige tjenester vil det være krevende å følge både flertallet forslag til regelverk i forskriftens del II og utvalgets forslag til minimumsregelverk. Dette gjelder der det anskaffes enkeltplasser til brukere og tiltaksarrangør ikke arrangerer tilsvarende tiltak for andre brukere. Slike avtaler vil gjerne kreve utveksling av mye personsensitiv informasjon mellom NAV og tiltaksarrangør for å komme til enighet om anskaffelsen, og anskaffelsen innebærer ofte en omfattende og langvarig forpliktelse fra både tiltaksarrangør og bruker. Ved slike anskaffelser vil det være krevende å tilfredsstille de grunnleggende prinsippene om konkurranse, siden det ofte er nødvendig å gå ut med en beskrivelse av det som skal anskaffes som er sterkt knyttet til en persons individuelle forhold og behov. Mye av den relevante informasjonen vil kunne være personsensitiv, og det kan være uheldig å gå ut med denne type informasjon til flere tilbydere.

Det samme gjelder prinsippet om gjennomsiktighet. Kravet om kunngjøring, som er et krav både i flertallets forslag og i minimumsregelverket, vil også kunne være krevende eller umulig å gjennomføre uten å komme i konflikt med viktige personvern hensyn.

Behovet for unntak gjelder eksempelvis tiltaket Varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet (VTO). VTO er rettet mot personer som har eller i nær fremtid ventes å få innvilget varig uførepensjon etter folketrygdloven, og som har behov for spesiell tilrettelegging og tett oppfølging. Tiltaket er ikke tidsbegrenset. Deltakerne har et stort bistands- og hjelpebehov. Deltakerne har behov for tett oppfølging, tilrettelegging, forutsigbarhet, sosial kontakt, tilhørighet, og det å ha enkle oppgaver å forholde seg til, samt å kunne arbeide i lavere tempo. Tiltaket kjøpes som enkeltplasser i ordinære virksomheter. Deltakerne er fast ansatte arbeidstakere i bedriften og mottar en liten bonuslønn i tillegg til uførepensjonen. Tiltaket opprettes normalt som en enkeltplass for en bestemt bruker, og det er da den enkeltes ønsker, behov og forutsetninger som må være avgjørende ved opprettelse av tiltaksplass. I og med at deltakeren skal ansettes i bedriften, vil man måtte beskrive deltakerens behov og begrensninger for tiltaksarrangør før tiltaksarrangør kan komme med et tilbud. Det gjør det krevende å inngå i forhandlinger med flere arrangører. Kravene til gjennomsiktighet (kunngjøring) og konkurranse passer ikke for tiltak av denne karakter.

Konklusjon: Arbeids- og velferdsdirektoratet vurderer at det er behov for et generelt unntak fra det nasjonale anskaffelsesregelverket for anskaffelse av visse typer enkeltplasser innenfor helse- og sosialtjenester og andre særlige tjenester. Dette behovet for unntak gjelder både i forhold til flertallets forslag til forskriftens del II, og for utvalgets forslag til et minimumsregelverk.

1.2.19 Utvalgets alternative forslag til regler – et minimumsregelverk

Utvalgets flertall har gitt følgende skisse til et minimumsregelverk:

- Plikt for oppdragsgiver til å basere tildelingen av en kontrakt på konkurranse
- Plikt for oppdragsgiver til å kunngjøre konkurranse om kontrakter over nasjonal terskelverdi
- Unntak fra kunngjøringsplikten i visse særlige situasjoner
- Plikt til å ivareta de grunnleggende prinsippene om likebehandling og gjennomsiktighet i hele anskaffelsesprosessen
- Plikt til å gjennomføre konkurransen på en måte som står i forhold til anskaffelsen
- Plikt til å sikre at alle vesentlige forhold og viktige beslutninger i anskaffelsesprosessen kan dokumenteres skriftlig
- Alternativt erstattes plikten til å kunngjøre konkurranse med en plikt til å kunngjøre konkurranseresultater, med en enkel angivelse av oppdragsgivers anskaffelsesbehov og hvilken leverandør som er tildelt kontrakt.

Arbeids- og velferdsdirektoratet er opptatt av at man nå bør søke å få til en kraftig og reell forenkling av det norske regelverket for offentlige anskaffelser. Vi ønsker i utgangspunktet et så enkelt og klart felles regelverk for offentlige anskaffelser som mulig, slik at ikke samfunnets ressurser kastes bort på et unødige stivbent byråkrati på dette området. Vi er likevel redd for at et slikt minimumsregelverk som utvalget foreslår her vil kunne bli for løst og overordnet for at det vil kunne fylle sin funksjon som eneste regelverk for alle nasjonale anskaffelser.

Egne og andres erfaringer fra anskaffelser etter den eksisterende anskaffelsesforskriften del I, viser at i fraværet av detaljerte regler i lov og forskrift ofte ikke gir tilsvarende frihet og handlingsrom i det virkelige liv. I fravær av detaljerte regler i lov og forskrift, tar domstolene og KOFA over lovgivers rolle, og skaper detaljerte ulovfestede regler i stedet gjennom sin praksis. Slike detaljerte ulovfestede regler, skapt gjennom tolkning av de grunnleggende prinsippene i dagens LOA § 5, er mye vanskeligere å forholde seg til og orientere seg i, enn enkle og klare skrevne regler i forskriften.

Under tvil er vi derfor kommet til at vi prinsipielt ønsker å beholde et forskriftsfestet regelverk for offentlige anskaffelser, som har et noe høyere detaljeringsnivå enn forslaget til minimumsregelverk legger opp til.

Dersom man likevel vil gjennomføre denne regelverksforenklingen ved et minimumsregelverk, støtter vi flertallets forslag om at dette vil være et godt utgangspunkt for et slikt minimumsregelverk. Vi ønsker likevel ikke at plikten til å kunngjøre konkurranse skal kunne erstattes med en plikt til å kunngjøre konkurranseresultatene. Vi deler også utvalgets skepsis når det gjelder norske oppdragsgiveres modenhet, og tiltrer således også forslaget om å foreta et prøveprosjekt. Hvordan et slikt prøveprosjekt bør utformes og organiseres har vi ikke noen kommentarer til på det nåværende tidspunkt.

Konklusjon: Arbeids- og velferdsdirektoratet ønsker at det nå skjer en kraftig og reell forenkling av det norske regelverket for offentlige anskaffelser. For å unngå at det utvikler seg et vanskelig tilgjengelig ulovfestet regelverk på området, støtter Arbeids- og velferdsdirektoratet likevel flertallets forslag om et forskriftsfestet regelverk for anskaffelser som har en noe høyere detaljeringsgrad enn minimumsregelverket.

Dersom man likevel vil gjennomføre denne regelverksforenklingen ved et minimumsregelverk, støtter vi flertallets forslag til utforming av dette. Vi ønsker likevel ikke at plikten til å kunngjøre konkurranse skal kunne erstattes med en plikt til å kunngjøre konkurranseresultatene.

Vennlig hilsen

Joakim Lystad
Arbeids- og velferdsdirektør

Per O. Fjell

Kopi til: Arbeids- og sosialdepartementet